

Republika Hrvatska
Općinski sud u Dubrovniku
Dr. Ante Starčevića 23

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Općinski sud u Dubrovniku, po sutkinji tog suda Mirni Franić Rapajić, u pravnoj stvari tužitelja Juro Tomić, OIB: 32997117630, Čelopeci, Lazine 23a, kojeg zastupa punomoćnik Antun Missoni, odvjetnik u Dubrovniku, protiv tuženika Raiffeisenbank Austria d.d., OIB: 53056966535, Zagreb, Magazinska cesta 69, kojeg zastupa punomoćnik Josip Grošeta, odvjetnik u Odvjetničkom društvu Glamuzina & Grošeta d.o.o. iz Zagreba, radi utvrđenja ništetnosti i isplate, nakon održane glavne javne rasprave zaključene 2. lipnja 2026. u prisutnosti punomoćnika tužitelja te zamjenika punomoćnika tuženika, 18. lipnja 2026. javno je objavio i

p r e s u d i o j e

I. Utvrđuje je da je ništetna i bez pravnog učinka odredba čl. 1 Ugovora o kreditu br. 818-50-4623796, koji je potvrđen (solemniziran) pod brojem OV- 184/08 od strane javnog bilježnika Luce Bronzan dana 9. siječnja 2008.g., između tužitelja kao korisnika kredita i tuženika kao kreditora, temeljem kojeg je ugovorena valuta uz koju je vezana glavnica švicarski franak (valutna klauzula), a koja glasi:

“Kunska protuvrijednost CHF 160.097,83 (stošezdesettisućadevedesetsedam švicarskih franaka I osamdesettri centima) po srednjem tečaju Kreditora na dan korištenja kredita..... “.

II. Utvrđuje je da je ništetna i bez pravnog učinka odredba čl. 2. Ugovora o kreditu br. 818-50-4623796 od 4. siječnja 2008., zaključenog između tužitelja, kao korisnika kredita i tuženika, a koja se odnosi na promjenjivu kamatnu stopu.

III. Nalaže se tuženiku da u roku od 15 dana i pod prijetnjom ovrhe, isplati tužitelju ukupan preplaćeni iznos s osnova ništetnih odredbi o valutnoj klauzuli i promjenljivoj kamatnoj stopi od 15.587,15 EUR skupa sa zateznim kamatama koje na iznos od 13.395,60 EUR teku od 1. listopada 2015. do isplate, a obračunavaju se do 31. prosinca 2022. za svako polugodište uvećanjem prosječne kamatne stope na stanja kredita odobrenih na razdoblje dulje od godine dana nefinancijskim trgovačkim društvima izračunate za referentno razdoblje koje prethodi tekućem polugodištu za tri postotna poena koju kamatnu stopu utvrđuje i objavljuje HNB, od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023. po stopi koja se određuje za svako polugodište uvećanjem kamatne stope koju je Europska središnja banka primijenila na svoje posljednje glavne operacije refinanciranja koje je objavila prije prvog kalendarskog dana tekućeg polugodišta za 3 postotna poena, a od 1. siječnja 2024. po stopi koja se određuje, za svako polugodište, uvećanjem referentne stope

za tri postotna poena, pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi na dan 1. srpnja te godine.

IV. Odbija se tužbeni zahtjev u dijelu kojim tužitelj traži isplatu zateznih kamata koje teku na iznos od 2.191,55 EUR od 1. listopada 2015. pa do isplate.

V. Utvrđuje se da ne postoji tuženikovo potraživanje istaknuto radi prebijanja u iznosu od 41.999,54 EUR uvećano za zatezne kamate.

VI. Nalaže se tuženiku, u roku od 15 dana, naknaditi tužitelju troškove postupka u iznosu od 6.474,54 EUR sa zateznom kamatom koja na taj iznos teče od 18. lipnja 2026. do isplate, po stopi koja se određuje, za svako polugodište, uvećanjem referentne stope za tri postotna poena pri čemu se za prvo polugodište primjenjuje referentna stopa koja je na snazi na dan 1. siječnja, a za drugo polugodište referentna stopa koja je na snazi na dan 1. srpnja te godine, dok se u preostalom dijelu od 2.812,50 EUR, zahtjev tužitelja za naknadu troška ovog parničnog postupka, odbija kao neosnovan.

Obrazloženje

1. Tužitelj je 7. lipnja 2023. podnio tužbu protiv tuženika radi utvrđenja ništetnosti odredbe članka 1. Ugovora o kreditu br. 818-50-4623796, koji je potvrđen (solemniziran) pod brojem OV- 184/08 od strane javnog bilježnika Luce Bronzan dana 9. siječnja 2008. te radi isplate iznosa koji je platio tuženiku po osnovi ovako ništetne ugovorne odredbe (parnica zavedena pod poslovnim brojem: P-637/2023).

1.1. Ističe kako mu je od strane tuženika odobren stambeni kredit sa flexi otplatom u suradnji s graditeljima – bez počka, u iznosu od 160.097,83 CHF u kunsnoj protuvrijednosti po srednjem tečaju kreditora, važećem na dan korištenja kredita. Predmetnim Ugovorom o kreditu se tužitelj obvezao otplatiti iznos kredita u 360 mjesečnih anuiteta, s rokom dospijeca svakog posljednjeg dana u mjesecu. Člankom 1. predmetnog Ugovora o kreditu su parnične stranke ugovorile valutu obveze na način da su glavnicu odobrenog iznosa kredita obračunali prema valuti CHF, a iznos kredita je isplaćen po srednjem tečaju kreditora važećem na dan korištenja kredita. Ističe da je u predmetnom Ugovoru o kreditu tuženik koristio ništetnu i nepoštenu ugovornu odredbu na način da je ugovorena valuta uz koju je vezana glavnica švicarski franak (čl. 1.), a da prije zaključenja i u vrijeme zaključenja predmetnog ugovora nije tužitelja, kao potrošača, u cijelosti informirao o svim potrebnim parametrima bitnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti, a tijekom pregovora i u svezi zaključenja predmetnih ugovora o kreditu, što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana. Predmetni Ugovor o kreditu ne sadrži sve potrebne parametre bitne za donošenje valjane odluke o ugovaranju valutne klauzule uz koju je glavnica vezana za švicarski franak, pa je tuženik, koristeći navedene ugovorne odredbe, postupao jednostrano i nepošteno i protivno načelu savjesnosti i poštenja u pravnom prometu. Ističe da se gore navedena odredba predmetnog Ugovora o kreditu, u skoro identičnim formulacijama spominje i u kreditima svih vodećih banaka u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2003 - 2008.godine, te je postala predmetom ispitivanja sudova nakon što je, zbog velike svjetske krize i velikog rasta tečaja švicarskog franka, dovelo do znatnog rasta mjesečnih anuiteta korisnika kredita, zbog čega je mnogima bila ugrožena egzistencija. Upravo zbog navedenog je Potrošač-Hrvatski savez udruga za zaštitu potrošača, pred Trgovačkim sudom u Zagrebu

dana 4. travnja 2012. pokrenuo postupak radi zaštite kolektivnih interesa potrošača vezano za odredbe iz ugovora o kreditu sklopljenih između tuženih banaka (Zagrebačke banke d.d., Privredne banke Zagreb d.d., Erste&Steiermarkische bank d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Hypo Alpe-Adria banka d.d., OTP banka Hrvatska d.d., Societe Generale-Splitska banka d.d. i Sberbank d.d.) i potrošača uz primjenu valutne klauzule u švicarskim francima u razdoblju 2003.-2008. (ovisno o pojedinoj tuženoj banci) odnosno vezano za odredbe iz ugovora o kreditu sklopljenih između tuženih banaka i potrošača uz ugovorenu promjenljivu kamatnu stopu u razdoblju 2003-2008. (ovisno o pojedinoj tuženoj banci). Gore navedeni postupak se prethodno vodio pred Trgovačkim sudom u Zagrebu pod posl.br.P-1401/2012 i u istom je dana 4.srpnja 2013. godine donesena prvostupanjska presuda kojom je načelno presuđeno da su ništetne i nepoštene odredbe u ugovorima o kreditima tuženih banaka koje se odnose na valutnu klauzulu i promjenljivu kamatnu stopu, te je naloženo tuženicima da prekinu s postupanjem po istima, kao i da u roku od 60 (šezdeset) dana ponude potrošačima izmjenu ugovorne odredbe kojom je određeno da je iznos glavnice kreditne obveze vezan uz valutu švicarski franak, a kamatna stopa promjenljiva, na način da glavnica bude izražena u kunama u iznosu koji je isplaćen u fazi korištenja kredita i uz fiksnu kamatnu stopu, a u postotku koji je bio izrijekom naveden u sklopljenom potrošačkom ugovoru o kreditu, kao važeća stopa redovne kamate na dan sklapanja ugovora, jer će u suprotnom njihovu ponudu zamijeniti presuda, te je istodobno zabranjeno tuženim bankama takvo ili slično postupanje u buduće. Protiv prvostupanjske presude Trgovačkog suda u Zagrebu posl.br. P-1401/2012 su izjavljene žalbe o kojima je Visoki trgovački sud u Zagrebu donio odluku dana 13. lipnja 2014. godine posl.br.PŽ-7129/13. kojom je odlukom preinačena presuda Trgovačkog suda u Zagrebu posl.br.P-1401/12 od 4. srpnja 2013. godine, te su odbijene žalbe tuženih (banaka) i potvrđena prvostupanjska presuda u dijelu izreke kojom se utvrđuje da su tuženici (svaka banka u određeno vrijeme), a koje povrede traju i nadalje, povrijedili kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita tako što u potrošačkim ugovorima o kreditima koriste nepoštenu ugovornu odredbu kojom je ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom postojanja ugovorne obveze promjenjiva u skladu s jednostranom odlukom banke, o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo, a koja odredba je ništetna. Također su odbijene žalbe tuženika (banaka) u dijelu izreke kojom se u potrošačkim ugovorima o kreditima tuženicima (bankama) nalaže prekinuti s korištenjem odredbi kojima je ugovorena redovna kamatna stopa, koja je tijekom postojanja ugovorne obveze promjenjiva u skladu s njihovim jednostranim odlukama, o kojima se nije pojedinačno pregovaralo, i kojima im se zabranjuje takvo ili slično postupanje u buduće. Protiv drugostupanjske odluke odnosno odluke Visokog trgovačkog suda u Zagrebu od 13. lipnja 2014. posl.br. PŽ-7129/13 i tužitelj i tuženici su pravodobno izjavili revizije Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, koje su odbijene odlukom od 9. travnja 2015.godine broj: Revt 249/14-2, a iz čega proizlazi da je prvostupanjski sud prihvatio, a drugostupanjski potvrdio odluku u dijelu tužbenog zahtjeva tužitelja Potrošač, izrazivši pravno shvaćanje da ugovorne odredbe iz ugovora o kreditu kojima su tužene banke u tim ugovorima ugovorile redovnu kamatnu stopu, a koja je tijekom trajanja ugovorenih kreditnih obveza promjenljiva u skladu sa jednostranim odlukama tuženika(banaka), su nepoštene odredbe kojima su povrijeđeni kolektivni interesi i prava potrošača, a posljedica čega je ništetnost takvih ugovornih odredbi. Zaključno, Visoki trgovački sud Republike Hrvatske je 14. lipnja 2018. donio presudu poslovni broj PŽ-6632/17 kojom je odbijena, između ostalog, i žalba ovdje tuženika protiv presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-1401/12 od 4. srpnja 2013. u dijelu povrede kolektivnih interesa i prava potrošača za ugovorenu valutu uz koju je vezana glavnica švicarski franak (valutna klauzula). Presudom i rješenjem Vrhovnog suda RH pod brojem Rev. 2221/18 od 3. rujna 2019., odbijena je, između ostalog, i revizija ovdje

tuženika protiv drugostupanjske presude Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske pod brojem broj PŽ-6632/2017-10 od 14. lipnja 2018. u dijelu (toč. 1., 2., 3., 4., 5., 6. i 7. izreke) kojim je utvrđeno da su te banke u određeno navedenim razdobljima povrijedile kolektivne interese i prava potrošača korisnika kredita sklapanjem ugovora o kreditu koristeći u njima nepoštene i ništetne ugovorne odredbe ugovaranjem valute uz koju je vezana glavnica švicarski franak, sve suprotno odredbama čl. 81., čl. 82. i čl. 90. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 96/03 – dalje: ZZP/03) u razdoblju do 6. kolovoza 2007., a od 7. kolovoza 2007. do 31. prosinca 2008. suprotno odredbama čl. 96. i čl. 97. Zakona o zaštiti potrošača. U obrazloženju citirane presude Vrhovnog suda RH prihvaća razloge iznesene u citiranoj drugostupanjskoj presudi Visokog trgovačkog suda RH, koji se odnose na nepoštenost i ništetnost ugovornih odredbi iz ugovora o kreditima koje su prvo-osmotužene banke kao trgovci u naznačenim razdobljima sklapale s korisnicima kredita kao potrošačima uz ugovorenu valutu uz koju je vezana glavnica bio švicarski franak, te na temelju odredbe čl. 396.a st. 1. ZPP-a umjesto posebnog obrazloženja upućuju na razloge iz drugostupanjske presude (stranica 47-66 obrazloženja) i objavljuje na internetskim stranicama Vrhovnog suda Republike Hrvatske, temeljem odredbe čl. 396.a st. 2. ZPP-a. Navodi da su predmetne presude, sukladno odredbi čl. 118 Zakona o zaštiti potrošača, budući je u navedenim presudama utvrđena povreda kolektivnih interesa potrošača-korisnika kredita od strane tuženika, obvezujuće za naslovni sud i u predmetnom postupku, a glede utvrđenja korištenja ništetnih odredbi Ugovora o kreditu kojima je ugovorena valuta uz koju je vezana glavnica švicarski franak, iz razloga što isti nije tužitelj u cijelosti informirao o svim potrebnim parametrima bitnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti, pa slijedom prethodno navedenog tužitelj nije imao utjecaja na sadržaj navedene odredbe Ugovora.

1.2. Tužitelj navodi da su potom Dodatkom broj KONV-01/2016 Ugovoru o kreditu broj 818-50-4623796 od 4. veljače 2016. parnične stranke regulirale konverziju kredita denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR, sukladno Zakonu o potrošačkom kreditiranju sa svim njegovim izmjenama i dopunama, a na temelju pisanog prihvata izračuna od strane tužitelja, kao korisnika kredita.

1.3. Predlaže sudu donijeti presudu kojom će utvrditi ništetnom i bez pravnog učinka odredbu članka 1. predmetnog ugovora o kreditu te naložiti tuženiku isplatiti ukupan iznos od 14.331,18 EUR uvećan za zakonske zatezne kamate te kojom će mu se naložiti tužitelju naknaditi parnične troškove ovog postupka. Ujedno predlaže spajanje ovog postupka s postupkom koji se pred ovim sudom vodi pod poslovnim brojem: P.847/2019 između istih stranaka i za koje je određena ista vrta postupka te se vodi o istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi.

2. Tužitelj je 11. lipnja 2019. podnio protiv tuženika tužbu radi utvrđenja ništetnosti odredbe članka 2. Ugovora o kreditu br. 818-50-4623796, koji je potvrđen (solemniziran) pod brojem OV-184/08 od strane javnog bilježnika Luce Bronzan dana 9. siječnja 2008., koja se odredba odnosi na promjenjivu kamatnu stopu te radi isplate iznosa koji je platio tuženiku po osnovi ovako ništetne ugovorne odredbe (parnica zavedena pod poslovnim brojem: P-847/2019, kasnije P-669/2024). U istoj se također poziva na predmetne presude Trgovačkog suda u Zagrebu donesene po tužbi Potrošač-Hrvatski savez udruga za zaštitu potrošača protiv više banaka, ujedno i tuženika (navedene u točki 1.1 obrazloženja).

3. U odgovoru na tužbu podnesenu pod poslovnim brojem P-637/2023 i P-847/2019, tuženik prvenstveno ističe prigovor mjesne nenadležnosti ovog suda, osporava osnovu i visinu tužbenog zahtjeva, predlaže ih odbiti uz dosudu parničnog troška tuženiku, s tim da u predmetu poslovni broj: P-847/2019 (kasnije P-669/2024) ističe i prigovor nedopuštenosti stupnjevite tužbe.

3.1. U odgovoru na tužbu tuženik ističe prigovor mjesne nenadležnosti. Tvrdi da tužitelj neosnovano smatra djelomično ništetnima odredbe Ugovora o kreditu kojima je ugovorena kamatna stopa koja je promjenjiva sukladno odlukama tuženika i kojom je glavnica kredita vezana uz valutu CHF. Tvrdi da je Dodatkom ugovoru o kreditu izvršena konverzija tužiteljevog kredita u skladu s prisilnim odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ br. 102/15, dalje: ZIDZPK) i to na način da je tuženik postupajući po odredbama čl. 19.c st. 1. toč. 2. ZIDZPK tužitelju ponudio konverziju predmetnog kredita koju da je konverziju tužitelj dobrovoljno prihvatio. Time da je kredit izmijenjen u kredit s valutnom klauzulom EUR na koji su primijenjene promjenjive redovne kamatne stope jednake po iznosu, vrsti i razdoblju promjene kamatnim stopama koje je tuženik primjenjivao na kredite iste vrste i trajanja u kunama u valutnom klauzulom EUR te da su sve uplate koje je tužitelj izvršio do tada po predmetnom Ugovoru o kreditu prema otplatnom planu u CHF obračunate prilikom izrade novog otplatnog plana u EUR.

3.2. Ističe da je konverzijom kredita obuhvaćeno cjelokupno razdoblje trajanja predmetnog kredita i to na način da je ugovor tužitelja izmijenjen kao da je 4. siječnja 2008. zaključio ugovor s valutnom klauzulom u EUR i promjenjivom kamatnom stopom primjenjivom na kredite u EUR valuti pa sve i da je vezanje glavnice kredita uz valutu CHF ili ugovaranje kamatne stope promjenjive odlukom tuženika ništetno, što da nije, tužitelj da nakon provođenja konverzije ne može osnovano tražiti utvrđenje ništetnosti spornih odredbi jer su ista prisilnim propisima u cijelosti izmijenjena i to na način kao da nikada među strankama nije niti bila ugovorena. Sve uplate izvršene po otplatnom planu u CHF da su uračunate prilikom izračuna konverzije i promjene kamate i valute ugovora i uslijed čega da je tužitelju neotplaćena glavnica kredita smanjenja za ukupno 38,668,63 EUR. Tvrdi da su Konverzijom kredita iscrpljene sve pravne pretpostavke za bilo kakva daljnja potraživanja na ime valute CHF ili kamate po otplatnom planu u CHF jer su isti u cijelosti obuhvaćeni konverzijom u smislu odredbe čl. 81. st. 5. Zakona o zaštiti potrošača iz 2003. odnosno čl. 96. st. 5. Zakona o zaštiti potrošača iz 2007. godine. Dodatkom Ugovora o kreditu da su odredbe o kamatnoj stopi i o valutnoj klauzuli određene sukladno odredbama ZIDZPK, a odredbe čl. 81. st. 5. Zakona o zaštiti potrošača iz 2003. odnosno čl. 96. st. 5. Zakona o zaštiti potrošača iz 2007. koje reguliraju nepoštene ugovorne odredbe da se ne primjenjuju na ugovorne odredbe kojima se u ugovor unose zakonske odredbe prisilne naravi. Osim toga, smatra da je svrha ZIDZPK s jedne strane bila trajno rješenje problema kredita u CHF i s druge strane rasterećenje sudova od pojedinačnih tužbi potrošača čiji bi ugovori bili konvertirani. Slijedom navedenog da je neosnovan tužbeni zahtjev budući tužitelj traži utvrđenje ništetnosti odredbi osnovnog ugovora koje više ne postoje te jer ne postoji ni ugovorna ni zakonska osnova za isplatu temeljem otplatnog plana u CHF jer je isti izmijenjen u otplatni plan u EUR i kamatama primjenjivim na kredite vezane uz valutnu klauzulu EUR i to s danom zaključenja osnovnog ugovora o kreditu.

3.3. Ističe da su posljedica konverzije stvaranje novog ugovornog odnosa između tužitelja i tuženika i to na način da je kredit vezan uz valutu CHF u cijelosti i retroaktivno zamijenjen kreditom vezanim uz valutu EUR uvažavajući sve eventualne preplate sukladno ZIDZPK radi čega da primjenom obvezujućeg pravnog shvaćanja Vrhovnog suda

Republike Hrvatske iz oglednog spora Gos-1/2019 tužbeni zahtjev treba odbiti kao neosnovan.

3.4. Za slučaj da sud isti ne odbije s te osnove, tužitelj iznosi navode u prilog tvrdnji da je tužbeni zahtjev neosnovan. Oспорava da bi presude Trgovačkog suda na koje se tužitelj poziva bile primjenjive na konkretni slučaj tvrdeći da tužitelj mora dokazati nepoštenost i ništetnost konkretnih ugovornih odredbi, a ne se samo pozivati na ove presude smatrajući da već samim donošenjem istih i on sam ima zaštitu, jer se radi o apstraktnoj, a ne konkretnoj pravnoj zaštiti. Tvrdi da su sporne ugovorne odredbe bile jasne, lako razumljive i lako uočljive, da se o istima pojedinačno pregovaralo, da je potrošač o istima dobio sve informacije te da je na temelju takvih informacija mogao donijeti informiranu odluku, kao i da predmetne odredbe ne uzrokuju znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. Osim toga tvrdi da je tužitelj mogao utjecati na sadržaj ove ugovorne odredbe te da je od samog početka imao mogućnost konverzije kredita u valutu EUR.

3.5. Ističe i prigovor zastare te predlaže odbiti tužbeni zahtjev i naložiti tužitelju da tuženiku naknadi trošak za zateznom kamatom.

3.6. Konačno, ističe i prigovor radi prebijanja iznosa od 41.999,54 EUR za koji iznos navodi da predstavlja zbroj pretplate iz konverzije i iznosa za koji je tužitelju umanjena neotplaćena glavnica.

4. Parnični postupci ovog suda poslovni broj: P-637/2023 i P-669/2024 su, na glavnoj raspravi održanoj u predmetu poslovni broj: P-637/2023 17. rujna 2025., sukladno odredbi članka 313. Zakon o parničnom postupku „Narodne novine“ br. 53/91., 91/92., 112/99., 129/00., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 96/08., 84/08., 123/08., 57/11., 148/11. - službeni pročišćeni tekst, 25/13., 89/14., 70/19., 80/22., 114/22., 155/23., dalje: ZPP) spojeni radi zajedničkog odlučivanja te je odlučeno da se nastavljaju voditi pod poslovnim brojem: P-637/2023.

5. Prigovor mjesne nenadležnosti je na pripremnom ročištu održanom 17. lipnja 2020. odbijen kao neosnovan.

5.1. Odredbom čl. 1. st. 3. Direktive Vijeća 93/13 EEZ od 5. travnja 1993. (dalje: Direktiva) koja regulira nepoštene uvjete u potrošačkim ugovorima, propisano da se smatra nepoštenom ona jednostrano određena klauzula koja, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, prouzroči značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača. Pri tome, opća klauzula nepoštenosti obuhvaća tri glavna kriterija i to da ugovorna odredba mora biti takva da se o njoj nije pojedinačno pregovaralo, mora postojati značajna neravnoteža u stranačkim pravima i obvezama, mora se protiviti načelu savjesnosti i poštenja.

5.2. Odredbe ove Direktive implementirane su u zakonodavstvo Republike Hrvatske, te su ugrađene i u Zakon o zaštiti potrošača („Narodne novine“ broj: 96/03, 46/, 79/07, dalje: ZZP/03) koji je bio na snazi u vrijeme sklapanja predmetnog Ugovora o kreditu (ugovor je sklopljen 30. siječnja 2008.), s tim da je danas na snazi istoimeni zakon iz 2014. godine (Zakon o zaštiti potrošača, „Narodne novine“ broj: 41/14, 110/15, 14/19, dalje: ZZP/14), koji ovu stvar regulira sadržajno jednako.

5.3. Budući da tuženik u odgovoru na tužbu uz istaknuti prigovor mjesne nenadležnosti ne tvrdi, niti dokazuje, da se o ugovornoj odredbi sadržanoj u Ugovoru o kreditu (čl. 12. kojom je u slučaju spora ugovorena nadležnost suda mjesta sjedišta kreditora), pojedinačno pregovaralo, time dolazi do primjene odredba čl. 82. alineja 19. ZZP/03 koja određuje da je ugovorna odredba koja bi se, uz ispunjenje pretpostavki iz članka 81. toga Zakona, mogla smatrati nepoštenom, primjerice odredba kojom se isključuje, ograničava ili otežava pravo potrošača da prava iz ugovora ostvari pred sudom ili drugim nadležnim tijelom, a poglavito odredba kojom se obvezuje potrošača na rješavanje spora pred arbitražom koja nije predviđena mjerodavnim pravom, odredba koja onemogućava izvođenje dokaza koji idu u prilog potrošaču ili odredba kojom se teret dokaza prebacuje na potrošača kada bi, prema mjerodavnom pravu, teret dokaza ležao na trgovcu.

5.4. U konkretnom slučaju, mjesna nadležnost je određena u tipskom ugovoru, na unaprijed formuliranom obrascu, pa se temeljem navedene zakonske presumpcije ima uzeti da se radi o unaprijed formuliranim ugovornim odredbama o kojima stranka (potrošač) nije imala mogućnost pregovarati niti utjecati na njihov sadržaj, a protivno je načelu savjesnosti i poštenja kada stranke bez posebnog pregovaranja jedna drugoj uvjetuju nadležnost suda, čime u ovom slučaju tuženik (banka), sebe dovodi u znatno povoljniji položaj od tužitelja i time ga dovodi u neravnotežan položaj. Uzimajući u obzir da je spor pokrenut radi ostvarivanja tužiteljevih prava iz Ugovora o kreditu, kao i okolnosti prilikom sklapanja ugovora koji je sklopljen na unaprijed formuliranom obrascu, po ocjeni ovog suda, odredba o ugovorenoj mjesnoj nadležnosti (čl. 12. Ugovora) predstavlja nepoštenu ugovornu odredbu, s obzirom na to da se radi o odredbi o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo i koja odredba je formulirana od strane tuženice, tako da tužitelj na njezin sadržaj nije imao utjecaj, a formulirana je od tuženika sa svrhom da se nadležnost za sve sporove iz ugovora povjeri sudu sjedišta tuženika te si time ostvari pogodnost i bitno manje troškove. Na taj način takva ugovorna odredba uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana jer bi radi ostvarivanja svojih prava i obveza tužitelj bio obvezan putovati u Zagreb, što bi, s obzirom na mjesto njegovog prebivališta u Dubrovniku, uzrokovalo značajnu financijsku neravnotežu, imajući u vidu udaljenost i troškove putovanja iz mjesta prebivališta u Zagreb i natrag, kao i za to putovanje potrebno vrijeme.

5.5. Stoga je odredba predmetnog ugovora koja sadrži sporazum o mjesnoj nadležnosti, nepoštena i kao takva ništetna, iz kojih razloga proizlazi da između stranaka nije sklopljena valjana prorogacijska klauzula u smislu odredbe čl. 70. st. 1. do 4. ZPP pa imajući uvidu da je u ovoj pravnoj stvari po zakonu temeljem odredbe čl. 46. st. 1. i 48. st. 1. ZPP, mjesno nadležan Općinski sud u Zagrebu (kao sud opće mjesne nadležnosti za tuženika na čijem se području nalazi njegovo registrirano sjedište), ali da je pored suda registriranog sjedišta tuženika, prema odredbi čl. 59. ZPP-a, mjesno nadležan i sud sjedišta njezine poslovnice, s obzirom na to da je u ovom slučaju spor nastao povodom djelatnosti jedinice tuženice koja se nalazi u Dubrovniku (Podružnica Dubrovnik.), slijedi da je Općinski sud u Dubrovniku, za koji sud se tužitelj po svome izboru odlučio podnošenjem tužbe, sukladno naprijed navedenim odredbama ZPP, bio mjesno nadležan za suđenje u ovom sporu.

5.6. Slijedom svega navedenog nije osnovan prigovor mjesne nenadležnosti ovog suda.

6. U tijeku postupka sud je pročitao sve isprave koje prileže spisu, osobito Ugovor o kreditu br. 818-50-4623796 (list spisa 9-12, 216-219 spisa), otplatni plan (list 16-51 spisa), Dodatak broj KONV-01/2016 Ugovoru o kreditu br. 818-50-4623796 (list 14-15, 68-72, 252-

255 spisa), dopis tuženika upućen tužitelju od 15. siječnja 2016., s otplatnim planom u CHF i otplatnim planovima u EUR, pregled izvršenih uplata (list 73-91, 256-274 spisa), izjava o prihvaćanju konverzije (list 92, 93 i 276 spisa), izvještaj ovlaštenog revizora (list 94-97, 303-306 spisa), uvjeti odobravanja RBA Flexi stambenih kredita – osnovni uvjeti (list 48-100 spisa), Obavijest tuženika tužiteljici s novi otplatnim planom (list 62-64, 277-283 spisa), prijepis knjigovodstvene kartice i otplatni planovi (list 374-392), sudsku praksu, saslušana je kao svjedokinja Luce Bronzan, javna bilježnica u Dubrovniku (iskaz na zapisniku s lista spisa 150-153 spisa), saslušan je tužitelj (iskaz na zapisniku s lista spisa 466-467 spisa), izveden je dokaz financijsko-knjigovodstvenim vještačenjem po stalnom sudskom vještaku Stefani Gardašanić (pisani nalaz i mišljenje na listu 158- spisa, a pisana dopuna nalaza i mišljenja na listu 469-495 spisa) koja je usmeno iznijela nalaz i mišljenje iskaz na zapisniku s lista spisa 208-209 i 511-512 spisa).

6.1. Tuženik je u odgovoru na tužbu predložio saslušanje Marije Bobić od čijeg je saslušanja naknadno odustao.

7. Predmet ovog postupka je utvrđenje ništetnosti odredbi Ugovora o kreditu br. 818-50-4623796, koji je potvrđen (solemniziran) pod brojem OV-184/08 dana 9. siječnja 2008., a zaključen između tužitelja kao korisnika kredita i tuženika kao kreditora, u dijelu kojim je glavnica kredita i način otplate vezana za tečaj CHF te u dijelu kojim je ugovorena promjenjiva kamatna stopa, te je predmet ovog postupka i vraćanje stečenog po osnovi preplaćenih anuiteta (iznosa od 15.587,15 EUR - konačno zatražen iznos koji obuhvaća pretplatu zbog ništetnih ugovornih odredbi o valutnoj klauzuli i kamatnoj stopi te zateznu kamatu koja je tekla na preplaćene iznose), radi ništetnosti odredbi tog ugovora o valutnoj klauzuli vezanoj za tečaj CHF i odredbi tog ugovora o promjenjivoj kamatnoj stopi.

8. Tužbeni zahtjev je djelomično osnovan, međutim u pretežitom dijelu, dok prigovor radi prebijanja nije osnovan.

9. Iz izvedenih dokaza te navoda stranaka u postupku proizlazi da među strankama nije sporno:

- da su dana 4. siječnja 2008. sklopile Ugovor o kreditu za iznos od 160.097,83 CHF u kunskoj protuvrijednosti,
- da su stranke ugovorile promjenjivu kamatnu stopu uz promjenu iste temeljem odluke tuženika,
- da je kamatna stopa tijekom otplate kredita mijenjana temeljem odluke tuženika,
- da je prema navedenom ugovoru glavnica kredita bila vezana uz valutu CHF,
- da su anuiteti kredita tijekom otplate kredita rasli zbog povećanja kamatne stope i rasta tečaja CHF-a,
- da su stranke sklopile Dodatak broj KONV-01/2016 Ugovoru o kreditu br. 818-50-4623796 (dalje: Dodatak ugovoru o kreditu) kojim su izvršile konverziju kredita promjenom valute i kamatne stope.

10. Sporno je između stranaka:

- primjenjivost odluka u postupku kolektivne zaštite potrošača na odnos stranaka, pa time
- je li ugovorna odredba o načinu promjene kamatne stope te ugovorna odredba o valutnoj klauzuli u predmetnom ugovoru o kreditu ništetna,
- jesu li ugovorne odredbe Ugovora o kreditu koje se odnose na jednostranu promjenu kamatne stope i primjenu valutne klauzule u CHF nepoštene ugovorne odredbe, odnosno: je li se o tim odredbama pregovaralo, jesu li one nejasne, nerazumljive ili neuočljive, te je

li tuženik prilikom sklapanja Ugovora o kreditu postupala suprotno načelu savjesnosti i poštenja,

- učinci sklopljenog Dodatka Ugovoru o kreditu na prava tužitelja iz osnovnog Ugovora o kreditu,
- postojanje i visina potraživanja tužitelja,
- postojanje tražbine tuženika prema tužitelju proizašle iz konverzije kredita, te
- osnovanost prigovora zastare potraživanja.

11. Odredbom članka 322. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18), propisano je da je ugovor koji je protivan Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima te moralu društva ništav ako cilj povrijeđenog pravila ne upućuje na neku drugu sankciju ili ako zakon o određenom slučaju ne propisuje što drugo pri čemu 324. ZOO-a propisuje da ništavost neke odredbe ugovora ne povlači ništavost i samog ugovora ako on može opstati bez ništave odredbe i ako ona nije bila ni uvjet ugovora ni odlučujuća pobuda zbog koje je ugovor sklopljen, ali će ugovor ostati na snazi čak i ako je ništava odredba bila uvjet ili odlučujuća pobuda ugovora u slučaju kad je ništetnost ustanovljena upravo da bi ugovor bio oslobođen te odredbe i važio bez nje.

11.1. Odredbom članka 323. stavka 1. ZOO-a propisano je da je u slučaju ništavosti ugovora svaka ugovorna strana dužna vratiti drugoj sve ono što je primila po osnovi takvog ugovora, a ako to nije moguće ili ako se priroda onog što je ispunjeno protivi vraćanju, ima se dati odgovarajuća naknada u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, ako zakon što drugo ne određuje.

11.2. Odredba članka 1111. stavka 1. ZOO-a propisuje da kad dio imovine jedne osobe na bilo koji način prijeđe u imovinu druge osobe, a taj prijelaz nema osnove u pravnom poslu ili zakonu, stjecatelj je dužan vratiti tu imovinu, a ako vraćanje nije moguće, naknaditi vrijednost ostvarene koristi. Članak 1115. ZOO-a propisuje da kad se vraća ono što je stečeno bez osnove, moraju se vratiti plodovi i platiti zatezne kamate, i to, ako je stjecatelj nepošten od dana stjecanja, a inače od dana podnošenja zahtjeva.

11.3. Odredbom članka 3. stavka 1. točke 1. Zakona o zaštiti potrošača . Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“ br. 79/07, 125/07, 79/09, 89/09, 78/12, dalje: ZZP/07) je propisano da je potrošač svaka fizička osoba koja sklapa pravni posao ili djeluje na tržištu u svrhe koje nisu namijenjene njenoj poslovnoj djelatnosti niti obavljanju djelatnosti slobodnog zanimanja.

12. Iz sadržaja predmetnog ugovora o kreditu proizlazi da je tužitelj isti sklopio stambeni kredit, i to kao fizička osoba (građanin), u kunskoj protuvrijednosti 160.097,83 CHF, obračunato po srednjem tečaju HNB na dan isplate, na rok otplate 360 mjeseci, uz kamatnu stopu 5,45%, koja je promjenjiva. Za istaknuti je kako, tuženik nije ni osporavao status tužitelja kao potrošača, te je tuženik nesporno sam pozvao tužitelja na zaključenje dodatka predmetnom ugovoru (konverzija) čime mu je priznao status potrošača.

13. Tužitelj je saslušan kao parnična stranka te je iskazao kako mu je predmetni kredit trebao za kupnju stana, odnosno za rješavanje stambenog pitanja, a da mu je ovo prvi i jedini kredit u životu. Kako je stan kupio od tvrtke VULIX d.o.o., koja je gradila stanove, te je s njima dogovorio kupnju stana, da su mu oni sugerirali da uzme kredit u tuženika jer je tamo primao plaću te je otišao u tu banku i podnio zahtjev za kredit u eurima jer je i cijena stana bila izražena u eurima. Navodi kako su ga nakon nekoliko dana zvali da dođe u

banku i tada mu je djelatnica rekla da ispunjava uvjete za kredit, da mu je pripremila sve papire, a da je jedina promjena što je kredit u CHF, a ne u eurima kako je tražio te mu je rekla da je to bolje za njega jer da je CHF stabilna valuta bez promjene tečaja, a kamatna stopa da mu je bila za 1% manja zbog čega mu je kredit bio jeftiniji. Navodi kako se sjeća se da je službenica žurila na neki sastanak te joj je bilo bitno da što prije to potpiše. Ističe da, kad je došao u banku, nije mogao pregovarati o pojedinim odredbama ugovora, a nitko ga nije upozorio da bi moglo doći do promjene kamatne stope ili tečaja, rečeno mu je koji mu je mjesečni anuitet bez ikakvog upozorenja da bi moglo doći do pada ili rasta tog anuiteta. Kredit je isplaćen prodavatelju i to u kunama, a kako su cijenu dogovorili u eurima sjeća se da su mu vratili nekih 18.000,00 kuna jer se u međuvremenu dogodila neka promjena tečaja. Otplata je bila uredna nekih godinu dana po dogovorenom, imao je trajni nalog za plaćanje anuiteta no onda je vidio da mu se putem njega diže više za otplatu kredita. Otišao je u banku pitati što se događa i rekli su mu da je došlo do promjene tečaja i kamate. Rekao im je da nekako i shvaća taj tečaj, ali da mu nije jasno kako se kamata mijenja. Rekli su mu da u ugovoru piše da se kamata mijenja, a on da im je rekao kako mu to nije rečeno. Od početnih anuiteta od nekih 4.400,00 ili 4.500,00 kuna je došao do skoro 7.000,00 kuna mjesečnih anuiteta što mu je predstavljao problem jer je i sa ovim početnim anuitetom nategnuto podmirivao obveze obzirom na primanja. U to vrijeme je imao plaću 8.000,00 kn, uz to su još on i supruga imali i dvoje djece te mu je bilo teško vraćati kredit. Na televiziji se počelo pričati o toj konverziji, a navodi kako je tada već bio u situaciji da mu je početna glavnica kredita i to nakon 8 godina plaćanja narasla za 30% i da je već dao 1/3 datog, pa je nakon razgovora sa bratom i ocem došao do toga da će mu oni dati novac da zatvori kredit, s tim da su mu rekli da prvo učini tu konverziju. Navodi kako su mu iz banke poslali sve te papire za konverziju i da je on to potpisao. Shvatio je da se time glavnica vraća kao da je digao kredit u eurima, nije shvatio što točno rade s tom konverzijom, ali mu je ona u tom trenutku predstavljala izlaz u situaciji kada je imao omču oko vrata. Tvrdi da se nije ničega odrekao već da je samo gledao kako da zatvori taj kredit, a što je učinio nakon konverzije tako što ga je isplatio. Prilikom sklapanja ugovora o konverziji nitko mu nije davao nikakva pojašnjenja u banci, a također prilikom ovjere kod javnog bilježnika nisu mu dana nikakva pojašnjenja. U banci mu prilikom konverzije nisu dali ni izračun konverzije niti novi otplatni plan jer je on odmah isti dan zatvarao kredit sa novcima koje je posudio od brata i oca. Da je znao da će rata kredita toliko porasti, navodi da nikada ne bi uzeo kredit u CHF. Navodi da mu nitko nije rekao raspon u kojem bi mi se mogla mijenjati rata, a da je u tom trenutku znao da može doći do takvih promjena, ne bi uzeo taj kredit. Također ističe da mu nije rečeno da može pregovarati o odredbama kredita. Na pitanja odgovara da nije pročitao ugovor, da mu je bio predložen velik broj tih stranica kredita i da mu je samo rečeno gdje treba potpisati. Nije mu objašnjen pojam promjenjive kamatne stope, a nije pisano prigovarao na odluke o promjeni kamatne stope. U banci je imao trajni nalog, te mu je skidano sa računa zadnjeg dana u mjesecu od strane banke. Navodi i kako mu nije bio ponuđen izbor između više kredita, a kada su mu ponudili taj u CHF, da je inzistirao na kreditu u eurima i pitao zašto su to promijenili no rečeno mu je da je to kvalitetnije i bolje jer je kredit povoljniji zbog manje kamatne stope, a da je valuta stabilna. Znao je da je kredit vezan za CHF, a u to vrijeme je mislio da valutna klauzula znači da oni u papirima sve vode u toj valuti, a kasnije je shvatio što ona znači. Ističe da je vjerovao institucijama. Nije pročitao ugovor pa nije niti imao nejasnoća. Vjerovao je da je to što su mu usmeno rekli pa je ugovor i potpisao. Na pitanje o tome je li pokušao iskoristiti mogućnost iz ugovora o kreditu za promjenu valute, odgovara da nije znao da postoji takva odredba u ugovoru pa nije tražio tako nešto što mu nije bilo rečeno.

14. Na prijedlog tuženika je saslušana kao svjedokinja javna bilježnica Luce Bronzan, koja je kao prisjednik sudjelovala u solemnizaciji predmetnog ugovora. U svome iskazu navodi da je javni bilježnik postala 1. siječnja 2011. s tim da je 2008. radila kao javnobilježnički prisjednik. Navela je da ne poznaje tužitelja niti joj je poznato je li on u njihovom javnobilježničkom uredu solemnizirao ikakav ugovor o kreditu. Načelno može reći da je kao javnobilježnički prisjednik sudjelovala u solemnizacijama ugovora o kreditu. Praksa ureda je bila da osobama koji su dužnici objasne prije svega hipoteku i otplatni plan, u smislu što će se dogoditi ako ne budu ispunjavali obaveze po ugovoru. Upozorili bi ih na posljedice po Ovršnom zakonu. Što se tiče valutne klauzule i promjenjive kamatne stope ukazali bi im da to znači da može doći do promjene anuiteta ovisno o tržištu, ali nisu imali ekonomska znanja da bi znali reći o kojim se iznosima i rasponima radi, to je bio posao bankara. Iskaz svjedokinje je ocijenjen kao objektivan, međutim, ovim dokaznim sredstvom se ne može utvrđivati obaviještenost potrošača prije sklapanja konkretnog ugovora jer javni bilježnik pri solemnizaciji ugovora o kreditu nije mogao potrošaču objasniti parametre promjene kamatne stope ili rizike fluktuacije tečaja švicarskog franka koji nisu bili navedeni u ugovoru o kreditu kojeg je solemnizirao, niti je imao takve zakonske ovlasti prema mjerodavnom zakonodavnom okviru, slijedom čega iskaz nije posebno cijenjen.

15. Iz sadržaja predmetnog Ugovora o kreditu, vremena njegova sklapanja i nesporne činjenice da je isti ugovoren uz promjenjivu kamatnu stopu i valutnu klauzulu CHF, jasno proizlazi da se zahtjev tužitelja kao potrošača u ovom postupku temelji na istovjetnom interesu koji je bio predmet postupka po tužbi Hrvatskog saveza udruga za zaštitu potrošača pred Trgovačkim sudom u Zagrebu pod poslovnim brojem P-1401/12 radi zaštite kolektivnih interesa potrošača u odnosu na, između ostalog, i ovdje tuženika, te da je presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-7129/13-4 od 13. lipnja 2014. i presudom Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske poslovni broj PŽ-6632/17 od 14. lipnja 2018. pravomoćno odlučeno da su odredbe ovakvih ugovora ništetne u dijelu u kojem su obveze ugovornih strana vezane za tečaj kune u odnosu na tečaj CHF, odnosno da je ništetna odredba o promjenjivoj kamatnoj stopi, pa se tužitelj sukladno čl. 502. c ZPP ima pravo pozvati se na utvrđenje suda u ovom postupku u kojem je utvrđeno da su nepoštene, time i ništetne, odredbe ugovora o kreditu primjeni na ovaj način ugovorenu valutnu klauzulu u CHF-a i promjenjivu kamatnu stopu.

15.1. Pravomoćnom presudom u postupku zaštite kolektivnih interesa potrošača utvrđeno je da je tuženik u razdoblju od 10. rujna 2003. do 31. prosinca 2008. (u kojem razdoblju je sklopljen i predmetni Ugovor o kreditu), povrijedio kolektivne interese i prava potrošača, korisnika kredita (uključujući i tužitelja) sklapajući ugovore o kreditima te koristeći ništetne i nepoštene ugovorne odredbe na način da je ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom postojanja obveze promjenljiva u skladu s jednostranom odlukom i drugim internim aktima tuženika, te u razdoblju od 1. studenog 2004. do 31. prosinca 2008. povrijedio kolektivne interese i prava potrošača, korisnika kredita (pa tako i ovdje tužitelja) sklapajući ugovore o kreditima te koristeći ništetne i nepoštene ugovorne odredbe na način da je ugovorena valutna klauzula, a da prije sklapanja i u vrijeme sklapanja ugovora tuženik, kao trgovac, i korisnici kreditnih usluga, kao potrošači, nisu pojedinačno pregovarali i ugovorom utvrdili egzaktnu parametre i metodu izračuna tih parametara koji utječu na odluku o promjeni stope ugovorene kamate, a što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana utemeljenoj na jednostranom povećanju kamatnih stopa.

15.2. Dakle, u navedenom kolektivnom sporu, u kojem je tuženik bio stranka u ulozi tuženika, a koji se odnosio na ugovore o kreditu sklopljene u istom razdoblju kao i ovdje

predmetni ugovor, uz ugovaranje valutne klauzule u CHF u bitnome je utvrđeno da su ništetne one odredbe ugovora o kreditu o kojima se nije individualno pregovaralo, osobito u dijelu koji se odnosi na promjenjivu kamatnu stopu i valutnu klauzulu, a sve zbog izostanka potpunog informiranja potrošača o parametrima bitnima za donošenje valjane i svjesne odluke. Takve su odredbe, prema utvrđenju suda u tom postupku, dovele do znatne neravnoteže u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača.

15.3. Tvrdnja tuženika da tužitelj nema pravo na izravnu primjenu utvrđenja iz kolektivnog spora nije utemeljena jer je smisao kolektivne zaštite kao i utvrđenja ništetnosti odredbe u obeštećenju oštećene strane ugovora, dok zakonski termin "parnicama radi naknade štete", kako to propisuje čl. 502. c ZPP, treba tumačiti ekstenzivno i teleološki kao parnice u kojima se oštećenom potrošaču nadoknađuje šteta koja mu je nastala povredom prava i interesa, a što je bit ove parnice u kojoj tužitelj zahtjeva da se za konkretni ugovor utvrdi ništetnost istovjetne odredbe ugovora o kreditu u vezi valutne klauzule i promjenjive kamatne stope i da mu se isplati šteta koja joj je nastala temeljem ništetnih odredbi u vidu preplaćenih iznosa anuiteta kredita nastalih primjenom ništetne valutne klauzule i promjenjive kamatne stope.

15.4. Sukladno članku 502.c ZPP i članku 118. Zakona o zaštiti potrošača ovaj sud vezan je za utvrđenja iz navedenog postupka zaštite kolektivnih interesa potrošača, tj. vezan je za utvrđenje da je ništetna odredba o valutnoj klauzuli te o promjenjivoj kamatnoj stopi. U tom pravcu nije potrebno provoditi dokazni postupak neovisno o tome što se u postupcima kolektivne zaštite pravna zaštita pruža na općenitoj, odnosno apstraktnoj razini, s obzirom da odluka suda donesena u postupku za zaštitu kolektivnih interesa potrošača iz članka 106. Zakona o zaštiti potrošača u smislu postojanja povrede propisa zaštite potrošača obvezuje ostale sudove u postupku koji potrošač osobno pokrene radi naknade štete ili isplate.

15.5. Prema navedenom, citirane odredbe ZPP-a i Zakona o zaštiti potrošača propisuju direktan učinak tužbe za zaštitu kolektivnih interesa i prava potrošača i obvezuju sudove da se u posebnim postupcima radi ostvarenja prava potrošača mogu pozvati na utvrđenja iz pravomoćne presude kojom je prihvaćen zahtjev postavljen u tužbi iz članka 502.a stavak 1. ZPP.

15.6. Sudovi su u navedenim presudama donesenim u sporovima radi kolektivne zaštite potrošača, proveli test neravnoteže (analizom činidbe i protučinidbe), kao i test nesavjesnosti, te su svoju ocjenu o nesavjesnosti banaka, između ostalog i tuženika, utemeljili u bitnom na činjenicama da trgovac nije potrošaču dao dovoljno informacija u fazi pregovaranja i zaključivanja ugovora o kreditu, a koje su bile važne za donošenje informirane odluke, da potrošača nisu upoznali s rizicima koji za njega proizlaze iz ugovora o kreditu, da potrošača nisu informirali o uvjetima jednostrane promjene kamatne stope (prema odluci trgovca), da je bila riječ o ugovorima u kojima je obveza potrošača ovisila o promjenjivim elementima (valutna klauzula i promjenjiva kamatna stopa), da su sporne odredbe u standardni ugovor ušle na inicijativu trgovaca (banaka), da su banke u vrijeme sklapanja ugovora trebale voditi računa i o interesima druge strane i odrediti neku referentnu vrijednost, da je nepošteno koristiti se odredbama o kojima se nije pojedinačno pregovaralo, a kojima su banke bile ovlaštene jednostrano promijeniti obvezu potrošača, da su potrošači bili u ovisnom položaju, jer nisu imali drugu mogućnost doći do novčanih sredstava izvan kredita, a koji test nesavjesnosti su sudovi proveli s obzirom na okolnosti

prije sklapanja ugovora o kreditu, odnosno prilikom pregovaranja o uvjetima kredita i trenutku sklapanja kredita.

15.7. Iz sadržaja ovdje predmetnog ugovora o kreditu kao tipskog ugovora, jasno proizlazi da se radilo o ponudi banke o kojoj se nije individualno pregovaralo u smislu ugovaranja konkretnih odredbi na čiji bi sadržaj potrošač mogao utjecati, jer je potpuno nelogično da bi isti pristao platiti iznos ovisno o odluci banke i tečaju valute, a koja nije platežno sredstvo u Republici Hrvatskoj, a koji su kao takvi bili potpuno nepredvidivi i neodređeni u trenutku sklapanja ugovora, i to iznos koji može, i je, s vremenom znatno rastao, pa da bi pristao da vjerovniku plati cijenu koja je time gotovo neovisna o tražbini koju je dobio jer ovlašćuje vjerovnika da za istu tražbinu kasnije naplati cijenu znatno različitu od inicijalno ugovorene. Logično je i životno da je potrošač svoju obvezu shvatio kao iznos koji je naveden da mora mjesečno plaćati u otplatnom razdoblju za iznos koji mu je isplaćen, a očito je da isti nije znao, mogao znati, a sigurno ne bi pristao da za dobiveni iznos plati višestruko uvećani iznos i to isključivo zbog odluke tuženika i znatnog povećanja valute CHF u odnosu na kunu, na koje nije mogao utjecati a niti po logici stvari predvidjeti, čime je njegova imovina znatno umanjenja, obveza znatno otežana, a tuženik kao stručna osoba – trgovac stekao znatno povećanje svoje imovine. Tužitelj kao nestručni potrošač zasigurno nije bio u istovjetnom položaju kao tuženik, dapače isti je kao osoba koja živi u Republici Hrvatskoj u kojoj je platežno sredstvo bila kuna, mogao samo jasno i potpuno razumjeti te valjano pristati da primi i vrati dug u kunama, i to prema stanju koje je postojalo u trenutku sklapanja ugovora o kreditu, dakle prema iznosu kuna koji je dobio te iznosu kunu koji je odgovarao iznosu navedenom kao vrijednosti anuiteta kredita. Da bi kao potrošač bio svjestan rizika koji su se u konačnici ostvarili, banka je istom bila dužna jasno i razumljivo predočiti raspon mogućih oscilacija tražbine, odnosno duga, objektivne kriterije temeljem kojih se taj raspon određuje, pa kada sama banka (tuženik) tvrdi da nije niti mogao znati ove raspone, jasno je da se ne radi o objektivnim i jasnim parametrima i da tužitelju isti nisu mogli biti poznati pa čak niti predvidljivi, da bi na iste bezuvjetno pristao, očito isključivo na njegovu štetu.

15.8. Sve naprijed izloženo ne znači apriori automatsku primjenu pravnih stavova iz kolektivnog spora u predmetnoj parnici, već da je na tuženiku, kao trgovcu, u odnosu na kojeg je kao tuženika vođen navedeni kolektivni spor i u odnosu na kojeg je donesena pravomoćna presuda u tom sporu, bio teret dokazivanja da se odluke donesene u tom sporu ne mogu primijeniti i na konkretni ugovor. U skladu sa tim na tuženiku je bio teret dokazivanja činjenica iz kojih bi proizlazilo da se predmetni ugovor o kreditu ne može podvesti pod činjenični supstrat na kojem se temelje pravna utvrđenja iz presuda donesenih u kolektivnom sporu – da ugovorne odredbe o valutnoj klauzuli u CHF nisu identične onima koje je imao u vidu sud u kolektivnom sporu, tj. da su odredbe predmetnog ugovora razumljive za potrošača, i da se je o spornim ugovornim odredbama prilikom sklapanja ugovora pregovaralo, slijedom čega se iste ne bi mogle smatrati nepoštenim. Međutim, tuženik to u provedenom postupku nije dokazao niti je u tom pravcu ponudio odgovarajuće i konkretne dokaze.

15.9. Sud je ocijenio razumnim i životno uvjerljivim da tužitelj, kao prosječni potrošač, nije bio svjestan rizika vezanih uz otplatu kredita denominiranog u švicarskim francima (CHF). Za razliku od tuženika – banke, kao profesionalne financijske institucije koja raspolaže specifičnim znanjem o valutnim kretanjima – tužitelj nije mogao predvidjeti moguće posljedice takvog ugovornog aranžmana, osobito imajući u vidu da valuta CHF u vrijeme sklapanja ugovora nije bila uobičajenom platežno sredstvo u Republici Hrvatskoj, već je predstavljala relativno novu i složenu financijsku pojavu.

15.10. Iz uvjerljivog i logičnog iskaza tužitelja proizlazi da se o konkretnim ugovornim odredbama nije individualno pregovaralo te da nije bio informiran o svim bitnim parametrima potrebnima za donošenje valjane odluke. Tužitelju nije bila predložena niti jedna informacija iz koje bi mogao razumjeti da se anuitet može znatno povećavati tijekom otplate, već mu je kredit bio prikazan bez pojašnjenja parametara, iako je bio vezan uz valutu koja nije bila u primjeni u Republici Hrvatskoj niti je predstavljala valutu u kojoj je ostvarivao prihode. Kad se dovede u vezu da je tužitelj sklopio Ugovor o kreditu s povjerenjem u profesionalnost tuženika, a da banka pri tome nije upozorila tužitelja na rizik rasta anuiteta niti na nepostojanje gornje granice rasta cijene kredita, proizlazi da tužitelj nije bio valjano i potpuno informiran o bitnim parametrima otplate kredita.

15.11. Valja naglasiti da ugovor može predstavljati stvarni izraz volje ugovornih strana samo ako su njegove bitne odredbe jasno i nedvojbeno utvrđene, osobito one koje se odnose na način određivanja visine tražbine i kriterije njezine promjene. U predmetnom slučaju ti uvjeti nisu bili ispunjeni. Tužitelj je, kao potrošač, bio svjestan osnovnih elemenata ugovora – iznosa kredita koji mu je isplaćen, visine kamatne stope, visine početne mjesečne rate i roka otplate – te je logično očekivao mogućnost manjih promjena uslijed promjene tečaja ili kamate. Međutim, sukladno načelima obveznog prava o ravnoteži činidbi te načelu savjesnosti i poštenja, legitimno je očekivanje potrošača da promjene tijekom trajanja ugovora neće dovesti do znatnog pogoršanja njegova položaja, odnosno do takvih promjena koje bi ugrozile mogućnost redovne otplate kredita. Tuženiku je bilo, ili je moralo biti poznato da preuzimanje takvih obveza od strane potrošača zahtijeva prethodno realno preispitivanje mogućnosti otplate, kao i da je kredit potrošaču bio prezentiran kao najpovoljniji, što je bio odlučujući razlog njegova prihvatanja. Stoga sud ocjenjuje da je postupanje tuženika kojim tužitelja, kao nestručnu osobu, nije jasno i potpuno informirao o rizicima ugovora, te mu nije pojasnio da sporne ugovorne odredbe omogućuju neograničeno povećanje njegovih obveza, suprotno načelu savjesnosti i poštenja. Tužitelj nije bio ničim zaštićen od znatnog umanjenja svoje imovine zbog takvih odredbi, dok je tuženik svoje potraživanje osigurao založnim pravom na nekretnini i zadržao mogućnost da jednostrano povećava cijenu kredita, odnosno obvezu potrošača.

15.12. Slijedom navedenog, a i s obzirom da tuženik u ovom postupku nije dokazao da je tužitelj kao potrošač u konkretnim okolnostima bio upoznat s načinom promjene tečaja te da se ponašao drukčije nego što navodi, da je njegova situacija prilikom sklapanja ugovora o kreditu s tuženikom drukčija od onoga što je utvrđeno u kolektivnom sporu, kao i da nije dokazao da odredba o načinu promjene kamatne stope nije bila nametnuta od strane njega, kao trgovca i jače strane naspram potrošača kao slabije strane, ocjena je ovog suda da su odredbe predmetnog Ugovora o kreditu, kojima je otplata kredita vezana uz valutu CHF te odredbe ugovora kojima je ugovorena promjenjiva kamatna stopa, nepoštena u smislu članka 81. Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“, br. 96/03) pa time i ništetne pa je odlučeno kao u točki I. i II. izreke ove presude.

16. S obzirom na nepoštenje navedenih odredbi ugovora o kreditu, odnosno ništetnost istih odredbi, tužitelj bi sukladno čl. 323., čl. 1111. i čl. 1115. Zakon o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21., 114/22., 156/22., 145/23., 155/23., dalje u tekstu: ZOO) imao pravo na vraćanje stečenog temeljem ništetnih ugovornih odredbi, konkretno više plaćenih anuiteta kao posljedice rasta tečaja te promjene kamatne stope.

16.1. Nije sporno da je između stranaka sklopljen Dodatak ugovora o kreditu radi provedbe postupka konverzije kredita denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR na temelju Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine" broj: 102/2015-dalje ZID ZPK/15). Međutim, nije osnovan prigovor tuženika da je sklapanjem aneksa ugovoru o kreditu tužitelj izgubio pravni interes za vođenje ovog postupka jer je intencija zakonodavca kao i smisao ZIDZPK bio da se položaj korisnika kredita u valuti CHF kao potrošača izjednači s položajem u kojem se nalazi potrošač koji ima kredit denominiran u valutu EUR. Pravni interes tužitelja za podnošenje tužbe s obzirom na isplatu tuženika prema informativnom izračunu konverzije proizlazi iz pravnog shvaćanja Vrhovnog suda u odlukama Rev 18/2018 i Rev-2868/2018. Činjenica što je tužitelj slobodno voljom prihvatio informativni izračun i isplatu ne znači da je izgubio pravni interes za podnošenje ove tužbe jer ništetnost nastupa po samom zakonu i nastaje od samog trenutka sklapanja pravnog posla.

16.2. Vrhovni sud RH je u odluci Rev-2868/2018 od 12. veljače 2019. potvrdio pravno shvaćanje da korisnik kredita sklapanjem dodatka osnovnom ugovoru nije izgubio pravni interes za utvrđenjem ništetnosti pojedinih odredbi, dok je u oglednom postupku Gos 1/19 od 4. ožujka 2020. jasno navedeno da sporazum o konverziji sklopljen temeljem Zakona o izmjenama i dopunama ZPK/15 ima pravne učinke i valjan je, iako se radi o ništetnim odredbama osnovnog ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli.

16.3. U ovom postupku nije sporna valjanost Dodatka, koji ima pravne učinke na odnose stranaka po otplati kredita, budući da predstavlja osnovu za izračun svih budućih anuiteta. Sporno je u ovom postupku ima li tužitelj pravo na vraćanje stečenog uslijed preplata mjesečnih anuiteta zbog rasta tečaja CHF i rasta kamatne stope temeljem ništetnih odredbi Ugovora o kreditu s obzirom na to da je s tuženikom sklopio Dodatak ugovora o kreditu (tzv. konverziju), a prilikom koje konverzije su sve ranije uplate tužitelja uzete u obzir pri izračunu buduće glavnice kredita na koju je tužitelj pristao tzv. konverzijom.

16.4. Člankom 19. b Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine" br. 75/09., 112/12., 143/13., 147/13., 9/15., 78/15., 102/15., 52/16., dalje u tekstu ZPD) je jasno pod naslovom "načelo konverzije kredita" propisano da konverzija kredita denominiranog u CHF u kredit denominiran u EUR i kredita denominiranog u kunama s valutnom klauzulom u CHF u kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR podrazumijeva konverziju kredita radi promjene valute, odnosno valutne klauzule u kojoj je denominiran i provodi se na način da se položaj potrošača s kreditom denominiranim u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u EUR, a položaj potrošača s kreditom denominiranim u kunama s valutnom klauzulom u CHF izjednači s položajem u kojem bi bio da je koristio kredit denominiran u kunama s valutnom klauzulom u EUR.

16.5. U svezi navedenog, a imajući na umu i tumačenje Ustavnog suda Republike Hrvatske u rješenju broj U-I-3685/2015 i dr. od 4. travnja 2017., proizlazi da osporeni ZID ZPK/15 ima legitiman cilj: povećanje socijalne zaštite, sprječavanje nepoštene prakse kreditnih institucija i smanjenje rizika produbljivanja dužničke krize. Navedena mjera konverzije kredita ocijenjena je proporcionalnom cilju jer je bila nužna i prikladna, a nije nametnula prekomjeran teret kreditnim institucijama. Iz toga je jasno da je zakonsko uređenje konverzije ugovora o kreditu vezanih za CHF bilo izvanredna, jednokratna i retroaktivna mjera zakonodavca, uvedena radi saniranja financijske krize građana

uzrokovane znatnim rastom cijene takvih kredita. Zakonska intervencija omogućila je sklapanje dodataka ugovora radi zaštite građana koji su bili egzistencijalno ugroženi – zbog nemogućnosti otplate stambenih kredita s hipotekom na nekretninama ili zbog potpune neizvjesnosti kretanja svojih obveza prema bankama, a istovremeno je težila uspostavi izvjesnosti i određene ravnoteže prava i obveza za obje strane.

16.6. Ocjena ovog suda, u svjetlu ranijeg stava VSRH da potrošač zadržava pravni interes za utvrđenje ništetnosti spornih odredbi ugovora o kreditu čak i nakon sklapanja valjanog Dodatka ugovora (konverzije), jest da činjenica što je tužitelj, deset godina nakon sklapanja i otplate ugovora, doveden u položaj u kojem formalno otplaćuje kredit denominiran u EUR, ne znači da je pristao da tuženik zadrži sva sredstva stečena temeljem ništetnih odredbi niti da se odrekao svojih potraživanja po toj osnovi. Tužitelj je konverzijom pristao da se dio njegove imovine, koji je tuženik prethodno stekao bez valjane osnove, iskoristi za buduću otplatu kredita, što je učinjeno uz informirano pristajanje i u skladu sa zakonskim odredbama kroz sklapanje Dodatka ugovora o kreditu. Međutim, nije mogao pristati, niti je pristao, da sklapanjem Dodatka prestanu sva njegova potraživanja prema tuženiku, koja su u vezi s valutnom klauzulom još uvijek bila predmet kolektivne sudske zaštite potrošača. Objektivno, potrošač nakon konverzije nije bio u istom položaju kao potrošač koji je kredit otplaćivao u EUR prije konverzije, jer je prethodni ugovor predviđao znatno nižu mjesečnu obvezu, omogućujući mu planiranje financijskih i životnih mogućnosti, dok je tužitelj bio doveden u situaciju da plaća gotovo dvostruku obvezu, na koju nije pristao niti je mogao utjecati. Ravnoteža i položaj stranaka ne mogu se retroaktivno mijenjati, jer oni odražavaju trenutno i buduće stanje; narušena ravnoteža može se isključivo kompenzirati naknadom štete ili isplatom u obvezno-pravnim odnosima.

16.7. Također, ocjena je ovog suda da izračunom buduće obveze tužitelja konverzijom, i to na način da je ista odgovarala obvezi koju bi imao da je od početka sklopio ugovor u EUR, i to bez mogućnosti izbora i uskrate (trajni nalog i založno pravo kojim je takvo ispunjenje osigurano), nije prestalo pravo tužitelja na povrat iznosa koji tuženik stekao bez pravne osnove, a koji iznosi nisu bili predmetom konverzije jer su navedene uplate samo djelomično iskorištene u konverziji, čime je samo tom dijelu uplate dana osnova temeljem koje tuženik nije dužan vratiti stečeno. Slijedom navedenog, a u vezi s odlukama Suda Europske unije u predmetima C-118/17 Zsuzsanna Dunai protiv Erste Bank Hungary Zrt. od 14. ožujka 2019. te C-452/18 XZ protiv Ibercaja Banko S.A. od 9. srpnja 2020., ocjena ovog suda je da izvanugovorna potraživanja tužitelja (stečena bez osnove) nisu bila predmet razmatranja stranaka prilikom konverzije ugovora o kreditu niti su tim aktom regulirana. Činjenica da je dio uplaćenih sredstava bez osnove uključen u izračun glavnice buduće obveze pokazuje da je tužitelj konverzijom pristao da tuženik zadrži taj dio njegove imovine, čime je tuženiku stvorena pravna osnova za navedeno. Preostali iznos neosnovano stečene imovine, uz znanje tuženika i u kontekstu tekućeg kolektivnog spora, ostao je nereguliran između stranaka (Vrhovni sud – rješenje Rev-1096/2022-2 od 8. studenog 2022.).

17. Prigovor zastare nije osnovan.

17.1. Po pitanju zastare se izričito izjasnio Vrhovni sud u presudi Rev-2245/2017 od 20. ožujka 2018. Prema shvaćanju Vrhovnog suda RH izraženom u toj odluci pokretanjem parničnog postupka za zaštitu kolektivnih interesa potrošača dolazi do prekida zastare na temelju čl. 241. ZOO, te zastara individualnih restitucijskih zahtjeva počinje teći ispočetka tek od trenutka pravomoćnosti sudske odluke donesene u povodu te tužbe, dakle od 13.

lipnja 2014. glede zahtjeva za povrat preplaćenih iznosa s osnova promjene kamatne stope jednostranom odlukom Banke, odnosno od 14. lipnja 2018. glede zahtjeva za povratom onog novčanog iznosa preplaćenog temeljem odredbe ugovora o kreditu kojom se glavnica veže za valutu švicarski franak. Valja ukazati i na zauzeto pravno shvaćanje Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Su-IV-33/2022-2 od 31. siječnja 2022. godine prema kojem zastarni rok u slučaju restitucijskog zahtjeva prema kojem su ugovorne strane dužne vratiti jedna drugoj sve ono što su primile na temelju ništetnog ugovora, odnosno u slučaju zahtjeva iz čl. 323. st. 1. ZOO-a kao posljedice utvrđenja ništetnosti ugovora, počinje teći tek od dana pravomoćnosti sudske odluke kojom je utvrđena ili na drugi način ustanovljena ništetnost ugovora. Kako je ništetnost ustanovljena, kao u ovom slučaju već u postupku kolektivne zaštite potrošača, tada zastarni rok počinje teći od dana pravomoćnosti sudske odluke kojom je utvrđena ništetnost u postupku kolektivne zaštite potrošača, neovisno od (naknadnog) utvrđenja ništetnosti sadržajno istovjetnih ugovornih odredbi kredita u CHF odnosno kredita u kunama s valutnom klauzulom u CHF u svakom pojedinom slučaju, a povodom individualnih parnica potrošača u kojoj se oni pozivaju na pravne učinke presude donesene u postupku kolektivne zaštite.

17.2. U skladu s navedenim, pokretanjem parničnog postupka za zaštitu kolektivnih interesa potrošača došlo je do prekida zastare te zastara individualnih restitucijskih zahtjeva počinje teći ispočetka tek od trenutka:

- od 13. lipnja 2014. glede zahtjeva za povrat preplaćenih iznosa s osnova promjene kamatne stope jednostranom odlukom Banke,
- od 14. lipnja 2018. glede zahtjeva za povratom onog novčanog iznosa preplaćenog temeljem odredbe ugovora o kreditu kojom se glavnica kredita veže za valutu švicarski franak.

17.3. Tužitelj traži povrat preplaćenih iznosa po osnovi ništetne odredbe o valutnoj klauzuli i promjenjivoj kamatnoj stopi, a opći zastarni rok od 5 godina (čl. 225. ZOO-a) pa zastarni rok počinje teći od pravomoćnosti u kolektivnom sporu 13. lipnja 2014., odnosno 14. lipnja 2018. S obzirom na činjenicu da je tužba kojom se traži utvrđenje ništetnom odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi te vraćanje iznosa neosnovano stečenih temeljem te odredbe podnesena 11. lipnja 2019., a tužba kojom se traži utvrđenje ništetnom odredbe o valutnoj klauzuli te vraćanje iznosa neosnovano stečenih temeljem te odredbe podnesena 7. lipnja 2023., zastarni rok nije protekao, pa prigovor zastare tuženika nije osnovan.

18. Nadalje, jedine odredbe Ugovora o kreditu koje su u razdoblju od sklapanja osnovnog ugovora do sklapanja Dodatka ugovora bile jasno određene, razumljive i neposredno primjenjive, odnose se na kamatnu stopu od 5,45 % godišnje, kao jedinu jasno ugovorenu cijenu zajma, te iznos glavnice isplaćen tužitelju prilikom ugovaranja kredita, obračunat prema tečaju CHF na dan isplate. Radi se o parametrima koji su tužitelju, kao potrošaču, bili poznati i u potpunosti objašnjeni, što omogućuje utvrđenje stvarnog iznosa temeljnog duga. Sukladno odredbama čl. 323. i 324. ZOO-a, a u vezi s načelom povrata onoga što je primljeno bez valjane pravne osnove, sud je naložio sudskoj vještakinji da za razdoblje od sklapanja Ugovora o kreditu do sklapanja Dodatka izračuna iznos anuiteta kredita, prema tečaju CHF prema kunsjoj protuvrijednosti na dan isplate kredita, pri čemu se uzima u obzir jedino ono što je bilo jasno određeno i ugovoreno između stranaka. Za odluku u ovoj pravnoj stvari relevantna je cijena o kojoj su stranke pregovarale i na istu po objektivnom kriteriju pristale, a to je u ovom slučaju jedino inicijalno ugovorena kamatna

stopa (a od 1. siječnja 2014. kamata od 3,23% sukladno zakonskoj odredbi o propisanoj kamatnoj stopi za stambene kredite) i iznos glavnice vezan za tečaj kada je glavnica isplaćena potrošaču, za koju je tužitelj kao potrošač znao u trenutku sklapanja ugovora i na nju, kao točno određenu, pristao.

18.1. Na okolnost visine tužbenog zahtjeva provedeno je financijsko-knjigovodstveno vještačenje. Stalna sudska vještakinja jer u nalazu i mišljenju, prema zadatku određenom od suda, tablično prikazala i konačno, sukladno konačnom zadatku suda, zaključila da:

- pretplata kamate (više plaćena kamata, i to za razdoblje od sklapanja ugovora o kreditu do 1. siječnja 2014. primljenom kamatne stope od 5,45 %, a za razdoblje od 1. siječnja 2014. do konverzije kredita primjenom kamatne stope od 3,23% (s obzirom da se radi o stambenom kreditu) iznosi 1.070,18 EUR,
- preplata tečaja (pozitivne tečajne razlike), kada je tečaj bio veći od početnog, iznosi 12.325,42 EUR
- ukupna pretplata kamate i tečaja iznosi 13.395,60 EUR,
- zatezna kamata na preplatu kamata i tečaja (pozitivne tečajne razlike) do konverzije iznosi 5.021,67 EUR,
- pretplata je obračunata prilikom konverzije u iznosu od 2.830,12 EUR (po fiksnom tečaju konverzije)
- da je konverzija provedena u skladu sa ZIDZPK/15.

Sukladno navedenom, razlika između pretplate kamate, pretplate tečaja (pozitivnih tečajnih razlika), zateznih kamata na pozitivne pretplate kamata i tečaja te pretplate u konverziji iznosi 15.587,15 EUR. Nalaz i mišljenje vještakinje je u cijelosti prihvaćen, s obzirom da je nalaz jasan i pregledan, utemeljen na podacima o stvarnim uplatama te izrađen sukladno zadatku koji je odredio sud, te na koji (konačni izračun) stranke nisu imale prigovora u pogledu točnosti izračuna, dok je tuženik iznio isključivo prigovore pravne prirode te iznosi svoje primjedbe na zadatak suda sudsom vještaku i navodi kako smatra da se trebaju uračunati tzv. negativne razlike.

18.2. Tužitelj je uskladio svoj zahtjev s vještačenjem na način da potražuje isplatu iznosa od 15.587,15 EUR s pripadajućim zateznim kamatama od dana nakon provedene konverzije do isplate po osnovi ništetnih odredbi o jednostrano promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli, o čemu je tuženik bio uredno obaviješten, te se usprotivio preinaci, istaknuo prigovor zastare na preinačeni dio tužbenog zahtjeva te specificirao prigovor radi prebijanja istaknut u odgovoru na tužbu na način da iznos od 41.999,54 EUR, kojeg tuženik ističe u prigovoru radi prebijanja, predstavlja zbroj iznosa preplate (2.830,11 EUR) tzv. negativnih razlika (1.986,78 EUR) i iznosa za koji je tužitelju umanjena neotplaćena glavnica (37.182,65 EUR).

18.3. Pritom valja reći, u odnosu na prigovor nedopuštenosti stupnjevite tužbe (podnesene u spojenom predmetu tada poslovni broj: P-847/2029) da predmetna tužba u dijelu tužbenog zahtjeva kojim se potražuje isplata ne sadrži (visinom) određeni zahtjev, međutim, iz sadržaja kao i načina na koji je formulirana predmetna je tužba nedvojbeno tužba ponesena temeljem čl. 186.b ZPP, dakle, predmetna tužba je tzv. stupnjevita tužba. Kako pri tome tuženik ne dokazuje svoju tvrdnju da je tužitelju prethodno podnošenju te tužbe dostavio svu dokumentaciju vezanu za predmetni ugovorni odnos stranaka, a tužitelj ovu stupnjevit tužbu podnosi tražeći predaju onih isprava koje su prema ocjeni suda zajedničke za stranke (kao ugovorne strane obveznopravnog odnosa nastalog sklapanjem predmetnog Ugovora o kreditu) i to upravo onih isprava kojima tužitelj kao ugovorna strana Korisnik kredita po naravi predmetnog ugovornog odnosa ne raspolaže, a bez kojih isprava

nema objektivnu mogućnost odrediti visinu tužbenog zahtjeva na isplatu u trenutku podnošenja tužbe, sud je ocijenio da tužitelj ima imovinskopравни interes za podnošenje tužbe u kojoj tužbeni zahtjev na isplatu nije određen visinom, radi čega je ovu tzv. stupnjevitu tužbu ocijenio dopuštenom u smislu čl. 186.b ZPP te je tuženiku na pripremnom ročištu održanom 17. lipnja 2020. rješenjem naložio dostaviti sudu cjelokupnu dokumentaciju vezanu za Ugovor o kreditu, a kako to tužitelj predlaže u tužbi. Kako je tužitelj nakon provedenog vještačenja odredio ovaj dio tužbenog zahtjeva, moglo se pristupiti odluci o njegovoj osnovanosti.

18.4. U odnosu na prigovore tuženika iznesene u očitovanju na nalaz i mišljenje, valja reći da je tužitelj iznio osnovu svog potraživanja, a to je stjecanje bez osnove zbog ništetnih odredbi ugovora, da je predložio financijsko vještačenje do zaključenja prethodnog postupka, a sud određuje zadatak vještaku na način koji je potreban radi potpunog utvrđenja činjenica nužnih za pravilnu primjenu materijalnog prava. Tome valja dodati da tužitelj nakon provedenog vještačenja tužbeni zahtjev nije povisio, već ga je u visini smanjio navedenim podneskom, ovo stoga što dio tužbenog zahtjeva na isplatu zbog pretplate kamata nije bio određen u visini (vidi točku 17.3. obrazloženja), dok dio tužbenog zahtjeva na isplatu zbog pretplate u povodu ništetne odredbe kojom je ugovorena valutna klauzula u CHF je ranije glasio na isplatu iznosa od 14.331,18 EUR uvećanog za zatezne kamate čiji je tijek bio određen iznosom na koji teku i danom dospijeća na svaki pojedini iznos, dok je sada tužbeni zahtjev na isplatu (određen nakon vještačenja) određen skupno za pretplatu po osnovi ništetne odredbe o kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli, međutim dio koji se odnosi na valutnu klauzulu iznosi prema vještačenju 12.325,42 EUR (što je manje od prvotno tuženih 14.331,18 EUR, s tim da tužitelj sada traži isplatu kamata izraženih koje su u onom dijelu u kojem su tekle do konverzije izražene u apsolutnom iznosu, što također ne predstavlja preinaku tužbenog zahtjeva jer su navedene zatezne kamate bile naznačene po datumu dospijeća već u tužbenom zahtjevu. Slijedom navedenog, prigovor zastare, kako tuženik navodi, na preinačeni dio zahtjeva, je očito neosnovan, jer do preinake nije ni došlo.

18.5. U konkretnom slučaju nije sporno da je tužitelj tijekom otplate kredita prije konverzije preplatio svaki pojedini anuitet, koji je podmiren po povećanom tečaju u odnosu na početni tečaj te po kamati koja je jednostrano određena od tuženika, pa takva preplata čini glavnice njegovog potraživanja, a nije sporno da na svaku pojedinu preplatu po anuitetima teku zatezne kamate od dana plaćanja anuiteta do isplate, tako da tužitelj na dan konverzije, pored glavnice preplate, ima prema tuženiku potraživanje i zateznih kamata koje su tekle od plaćanja pojedinog anuiteta do konverzije. Dakle, banka je provedbom konverzije djelomično obeštetila tužitelja tako da mu je priznala preplatu od 2.830,12 EUR, ali treba uzeti u obzir da je taj iznos tužitelju priznat, odnosno stavljen na raspolaganje tek provedbom konverzije, a da tužitelj u trenutku konverzije već ima dospjelo potraživanje prema banci koje se sastoji od glavnice i zateznih kamata tako da na dan konverzije egzistira potraživanje tužitelja prema banci, a preplata koju je banka priznala u konverziji predstavlja djelomično obeštećenje kojim treba (do visine priznate preplate) zatvoriti potraživanje tužitelja i to na način da se najprije zatvaraju zakonske zatezne kamate obračunate do dana konverzije, a potom eventualno i dio glavnice potraživanja u slučaju da je preplata veća od zakonskih zateznih kamata, sve prema redu uračunavanja iz čl. 172. ZOO. Stoga je ukupno izračunati iznos zateznih kamata na pretplatu do konverzije 5.021,67 EUR umanjeno iznosom od 2.830,12 EUR priznatim u konverziji, te po prijeboju preostali iznos zatezne kamate iznosi 2.191,55 EUR. Stoga je tužitelju valjalo dosuditi zatraženi iznos od 15.587,15 EUR (ukupna pretplata kamate i pretplata tečaja – 13.395,60

EUR uvećano za zatezne kamate koje su tekle na svaki pojedini preplaćeni iznos od dana plaćanja do konverzije izražene u apsolutnom iznosu – 2.191,55 EUR) sa zateznim kamatama koje na iznos od 13.395,60 EUR teče od dana konverzije do isplate uz stopu propisnu odredbom čl. 29. st.2. ZOO –a (točka III. izreke), dok je tužitelju valjalo odbiti tužbeni zahtjev u dijelu u kojem traži isplatu zatezne kamate koja teče na iznos od 2.191,55 EUR jer bi se tužitelju neosnovano dosudila zatezna kamata na već obračunate zatezne kamate - kamate na kamate (točka IV. izreke).

19. Odlučujući o tuženikovom prigovoru radi prebijanja, koji je konačno određen u podnesku tuženika od 8. svibnja 2026. s visinom od ukupno 41.999,54 EUR, sud je utvrdio da ne postoji tuženikovo potraživanje prema tužitelju po osnovi priznatog iznosa pretplate u konverziji, tzv. negativnih razlika i iznosa za koji je tužitelju umanjena neotplaćena glavnica.

19.1. U odnosu na potraživanje tuženika po osnovi priznate pretplate u konverziji ukazuje se na sadržaj odredbe čl. 195. ZOO kojom je propisano da dužnik može prebiti tražbinu s protutražbinom vjerovnika, ako obje tražbine glase na novac ili druge zamjenljive stvari istog roda i iste kakvoće i ako su obje dospjele. Odredbom članka 196. ZOO je propisano da prijeboj nastaje tek izjavom o prijeboju. Nakon izjave o prijeboju smatra se da je učinak prijeboja nastao onoga trenutka kad su se ispunile pretpostavke za prijeboj. Tuženik je tijekom ovog postupka istaknuo zahtjev za utvrđenje postojanja njegove dospjele tražbine prema tužitelju proizašle iz istog pravnog odnosa stranaka (pretplatu utvrđenu konverzijom i iznos za koji je umanjena glavnica), a tužitelj je izjavom o prijeboju prilikom sklapanja predmetnog Dodatka Ugovora o kreditu sadržajno priznao ovo potraživanje te su se tražbine tužitelja i tuženika već tada susrele i prebile. Sud je ovom presudom navedeno prihvatio i kada je samo sudio razliku obračunatog potraživanja tužitelju umanjenu za potraživanje tuženika.

19.2. U pogledu negativnih tečajnih razlika, ističe se kako je nedvojbeno da tuženik od tužitelja s osnova valutne klauzule i kamatne stope koja je promjenjiva (kao sastavnih dijelova anuiteta predmetnog kredita) nije ništa neosnovano primio budući je tužitelj isplatu po tuženiku mu obračunatih anuiteta vršio kao ispunjenje svoje ugovorne obveze na vraćanje anuiteta kredita pa tuženik prema tužitelju nema ni ovo potraživanje koje određuje u visini od 1.986,78 EUR po osnovi stečenog bez osnove, a kako je tuženik Ugovor o kreditu sklopio u svojstvu trgovca, a ne potrošača, to tuženik niti temeljem ranije u odluci citiranih odredbi ZZP/03 o posljedicama ništetnosti ugovorne odredbe (o jednostrano promjenjivoj kamatnoj stopi) od tužitelja ne može osnovano potraživati plaćanje ovog iznosa koji je tužitelj po Ugovoru o kreditu manje platio u periodu kada je tečaj CHF u odnosu na HRK bio niži od onoga na dan isplate kredita. Osim toga, ugovorna odredba o valutnoj klauzuli koja je vezana uz CHF je utvrđena ništetnom upravo zbog toga što je ta ugovorna odredba o kojoj stranke nisu pojedinačno pregovarale, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokovala značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana upravo na štetu tužitelja kao potrošača, pa je zahtjev tuženika da mu tužitelj uslijed utvrđenja da je ništetna ova ugovorna odredba, koju je u Ugovor o kreditu unio sam tuženik, u izravnoj suprotnosti sa svrhom i smislom zaštite koja je potrošačima u kolektivnom sporu pružena i razlozima zbog kojeg je ova ugovorna odredba utvrđena ništetnom (tako i Županijski sud u Splitu u presudi poslovni broj GŽ-2434/2023-3 od 29. studenog 2023.).

19.3. Obzirom na navedeno, odlučeno je kao u točki V. izreke.

20. Odluka o troškovima parničnog postupka temelji se na odredbi čl. 154. st. 5., čl. 155. ZPP, odredbama važeće Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika ("Narodne novine" broj 138/2023 dalje u tekstu: Tarifa), te naznačene vrijednosti predmeta spora, s obzirom da tužitelj nije uspio s razmjerno neznatnim dijelom zahtjeva u pogledu kojeg nisu nastali posebni troškovi (nije uspio samo s neznatnim dijelom zatražene kamate).

20.1. Za početak valja reći da je tijekom postupka došlo do spajanja parnica pod poslovnim brojem: P-669/2024 (ranije P-847/2019) i P-637/2023, te da su u svakoj parnici poduzete parnične radnje do njihovog spajanja. Za donošenje odluke o visini troška koji se priznaje tužitelju, sud je uzeo u obzir vrijeme poduzimanja pojedine ranije te vrijednost predmeta spora svake od ovih parnica, naznačenih u tužbi. Tako je u predmetu poslovni broj: P-669/2024 kao vrijednost predmeta spora naznačen iznos od 40.000,00 HRK (sada, prema fiksnom tečaju konverzije 5.308,91 EUR), dok je u predmetu poslovni broj: P-637/2023 kao vrijednost predmeta spora naznačen iznos od 14.331,18 EUR.

20.2. Tužitelju je tako, uzimajući u obzir vrijednost predmeta spora za pojedinu radnju, priznat trošak zastupanja po punomoćniku odvjetniku, i to za sastav tužbe u predmetu poslovni broj: P-669/2024 100 bodova (Tbr.7/1), za zastupanje na ročištima održanima 17. lipnja 2020., 24. travnja 2025. i 22. svibnja 2025. u predmetu poslovni broj: P-669/2024 prije spajanja po 100 bodova (Tbr. 9. t. 1), za sastav tužbe u predmetu poslovni broj: P-637/2023 250 bodova (Tbr.7/1), za zastupanje na ročištima održanima 22. svibnja 2024. i 17. listopada 2024. u predmetu poslovni broj: P-637/2023 prije spajanja po 250 bodova (Tbr. 9. t. 1), sastav podneska od 22. svibnja 2025. u kojem se očituje na nalaz i mišljenje vještakinje u predmetu poslovni broj: P-637/2023 prije spajanja 250 bodova (Tbr. 8. t. 1.), za zastupanje na ročištima održanima 17. rujna 2025. i 2. lipnja 2026. u predmetu poslovni broj: P-637/2023 nakon spajanja po 250 bodova (Tbr. 9. t. 1), sastav podneska od 13. studenoga 2025. kojim se očituje na nalaz i mišljenje vještakinja u predmetu poslovni broj: P-637/2023 nakon spajanja 250 bodova (Tbr. 8. t. 1.), ukupno 2150 bodova, što u skladu s vrijednošću boda iz Tbr. 54. Tarife i PDV od 25 % iznosi 5.375,00 EUR-a. Tom iznosu je u cijelosti pribrojen materijalni trošak predujma za vještačenje plaćen u ukupnom iznosu od 1.000,00 EUR-a (500,00 EUR u predmetu poslovni broj: P-637/2023 te u predmetu poslovni broj: P-669/2024 – prije spajanja) te plaćeni iznos sudske pristojbe u iznosu od 99,54 EUR (plaćena na tužbu u predmetu poslovni broj: P-669/2024, dokaz na listu 226 spisa), što konačno daje iznos od 6.474,54 EUR.

20.3. Tužitelju nije priznat zatraženi trošak za sastav podnesaka od 11. lipnja 2020., 8. studenoga 2024. i 24. veljače 2025. u predmetu poslovni broj: P-669/2024 prije spajanja, s obzirom da je punomoćnik navode iz podnesaka od 11. lipnja 2020. i 24. veljače 2025. mogao istaknuti na ročištima koji su bili već zakazani, a za koje mu je sud priznao trošak, te s obzirom da podnesak od 8. studenoga 2024. predstavlja požurnicu za postupanje suda (za nastavak postupka), za koje sve podneske se zaključuje da nisu bili nužni za ovu parnicu. Tužitelju nije priznat preostali zatraženi iznos troška priznatih radnji iznad visine od 100 bodova za svaku pojedinu radnju podnesenu u predmetu P-669/2024 prije spajanja na spis broj: P-637/2023.

20.4. Stoga je tužitelju priznat iznos ukupan iznos troška od 6.474,54 EUR te je naloženo tuženiku naknaditi isti, uvećan za pripadajuće zatezne kamate, u roku od 15 dana, dok je u preostalom dijelu od 2.812,50 EUR, zahtjev tužitelja za naknadu troška ovog parničnog postupka, odbijen kao neosnovan (točka VI. izreke).

21. Slijedom svega navedenoga, odlučeno je kao u izreci.

U Dubrovniku 18. lipnja 2026.

Sutkinja
Mirna Franić Rapajić

Uputa o pravnom lijeku:

1. Stranci koja je pristupila na ročište za objavu, rok za žalbu teče od dana tog ročišta. Rok za žalbu je 15 (petnaest) dana. Žalba se dostavlja pisano ovom sudu za sud drugog stupnja.

2. Stranci koja nije pristupila na ročište za objavu presude, a o njemu je uredno obaviještena, rok za žalbu teče od dana tog ročišta. Rok za žalbu je 15 (petnaest) dana. Žalba se dostavlja pisano ovom sudu za sud drugog stupnja.

3. Stranci koja nije pristupila na ročište za objavu presude, a o njemu nije uredno obaviještena, rok za žalbu teče od dana dostave pisanog otpravka presude. Rok za žalbu je 15 (petnaest) dana. Žalba se dostavlja pisano ovom sudu za sud drugog stupnja.

DNA:

1. Tužitelju po punomoćniku,
2. Tuženiku po punomoćniku

Broj zapisa: **9-30889-990e9**

Kontrolni broj: **0a121-19519-e8756**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan.

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://e-komunikacija.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Općinski sud u Dubrovniku** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.